

UGDOMOSIOS APLINKOS ĮTAKA IKIMOKYKLINIO AMŽIAUS VAIKŲ SOCIALINĖS KOMPETENCIJOS UGDYMU

Rasa Bartkevičienė,
Algimantas Bagdonas (*vadovas*)
Kauno kolegija, Menų ir ugdymo fakultetas, Pedagogikos katedra

Adresas: Pramonės 22-421, Kaunas
E. puslapis: <https://www.kaunokolegija.lt/muf/>
E. paštas: rasa.ba9645@go.kauko.lt
Telefono nr.: 8 (37) 20 86 04
Tyrimų kryptis: S 007 edukologija

Tyrimo tikslas. Atskleisti ugdomosios aplinkos įtaką ikimokyklinio amžiaus vaikų socialinės kompetencijos ugdymui.

Reikšminiai žodžiai: bendradarbiavimas, ikimokyklinis amžius, socialinė kompetencija, ugdymosi aplinka

Tyrimo metodai. Mokslinės literatūros ir dokumentų analizė.

Rezultatai ir išvados. Ugdomoji aplinka yra erdvė, kurioje ugdytinis gyvena nuolatos, ir kuri skatina vaiko ugdymosi pasiekimus, jo individualų tobulėjimą. Ugdomoji aplinka yra individo ugdymo veiksnys ir ypač svarbi individo raidai ir jo visapusiškam vystymuisi. Ikimokyklinio amžiaus vaikas aplinkoje ne tik susipažįsta su įvairiais daiktais ir jų funkcijomis, tačiau kartu vaikas patiria įvairių išpūdžių, įgyja naujas patirtis, tyrinėja, eksperimentuoja ir atranda. Ugdomoji aplinka turi būti saugi, rami ir jauki. Socialinė kompetencija apima ne tik vaiko socialinius mokėjimus ir įgūdžius, būtinus bendraujant su žmonėmis, bet ir atspindi tikrovės pažinimo procesus, kai vaikas laisvai ir iniciatyviai sąveikauja su daiktais ar su žmonėmis. Socialinės kompetencijos ugdymo svarba ikimokykliniame amžiuje neabejotina, kadangi socialinė kompetencija lemia vaiko kaip pilnateisės ir savimi pasitikinčios asmenybės sėkmę kitose ugdymosi srityse bei tolimesniame gyvenime.

Originalumas ir praktinis reikšmingumas. Anot A. Juodaitytės (2003), vaikystė suprantama kaip socialinė – kultūrinė vertybė ir individo bendrosios socialinės raidos etapas, sureikšminamas vaikystės socialinis, edukacinis – kultūrinis pasaulis, vaikams ir suaugusiems suteikiamos lygios ugdymo sąveikos galimybės. Vaiko ugdymo procese, reikėtų skatinti vaiko individualizavimąsi per jo socialinę – kognityvinę sąveiką su aplinka. Vaikai yra smalsūs pasaulio tyrinėtojai, jie tyrinėja aplinką ir eksperimentuoja su ja, norėdami sužinoti ir suprasti kas vyksta, kai jie bendrauja su kitais žmonėmis, ir išbando daiktus bei medžiagas. Socialinė kompetencija yra būtina vaikų gerovei, taip pat sėkmei mokykloje ir gyvenime (Dodge, Colker, Laura, Heroman, 2007). E. Povilaitytė, A. Bagdonas (2019) teigia, kad ugdomoji aplinka turi turėti ugdomąjį poveikį individui ir kurti ugdomąją vertę, tai reiškia, edukacinėmis priemonėmis įgalinti ugdytinį spręsti jam kylančias gyvenimo ir veiklos problemas. Ugdomosios aplinkos gali būti natūralios, dirbtinės bei specialiai organizuotos. Bendras natūralių ir dirbtinių ugdomųjų aplinkų bruožas - jos turi turėti ugdomąjį poveikį individui. Ugdomoji aplinka apibrėžiama kaip vieta, kur ugdytiniai gali veikti kartu ir palaikyti vienas kitą, naudodamiesi įvairiomis ugdymosi priemonėmis, siekdami ugdymosi tikslų ir problemų sprendimo. Pasak P. Jucevičienės (2010), edukacinėje aplinkoje būtina turi būti informacijos, kurią perteikdamas ugdytojas tikslingai siekia ugdymo tikslų; taip pat šioje aplinkoje bus ir tam specialiai skirtų ugdymo formų ir metodų, dažnai tai yra ir pats ugdytojas. Ugdomoji aplinka yra itin svarbus veiksnys ikimokykliniame ugdyme, darantis didelę įtaką kiekvieno vaiko ugdymosi patirčiai (Gelžinytė, Bagdonas, 2016). A. Sverdlov (2010) pastebi, kad ikimokyklinė ugdymo įstaiga turi sukurti saugią edukacinę aplinką, kurioje ugdoma socialinė kompetencija, lavinamas vaikų savarankiškumas, individualumas bei iniciatyvumas. Tyrime nagrinėjama problema – kokią įtaką turi ugdomoji aplinka ugdant vaikų socialinę kompetenciją ikimokykliniame amžiuje?